

FOTÓTÁR

Andrea visszailleszti a Felvidéket

Szöveg: **Leimeiszter Barnabás**

1938 a Horthy-rendszer nagy sikereinek éve. Májusban a későbbi XII. Piusz pápa, Pacelli bíboros jelenlétében zajlott az eucharisztikus világkongresszus, novemberben pedig összeült a német és az olasz külügyminiszter, hogy döntőbírákként járjanak el a magyar-csehszlovák területi viszály kérdésében – az első bécsi döntés következtében mintegy 12 ezer négyzet-kilométernyi terület került vissza Magyarországhoz, s a kormányzó fehérvonon vonult be Kassára. 1938 sűrű év volt a filozófus-pszichológus-matematikusz-zenész Dienes Valériának is – arra most kísérletet se teszünk, hogy bemutassuk a magyar művelődéstörténet e kitűnő, szinte számbavehetetlenül sokoldalú alakját. Elég arra rámutatnunk, hogy Isadora Duncan nyomán a mozdulatművészet – vagy ahogyan ő nevezte: orkesztika – hazai meggyökereztetéséhez is tevékenyen hozzájárult.

A polihisztor korábban a Jászi Oszkár és Szabó Ervin nevével fémjelzett, progresszív értelmiségi közegekben mozgott, a kommun után emigrációba is kényszerült. Hazatérése után Prohászka Ottokár és Henri Bergson együttes hatása alatt megtért, a városmajori templomot látogatta, amelynek híres Cecília Kórusát a kántorként is szolgáló Bárdos Lajos vezette. A húszas évek közepétől kerültek színre azok a misztériumjátékok, amelyekhez Dienes szöveget és koreográfiát, Bárdos pedig zenét szerzett. Több évtizedes, elmélyült munkakapcsolat kötötte össze őket, a kórus beköltözött a Krisztina körút és a Csaba utca sarkán található Orkesztikai Intézetbe, és sorban születtek – jellemzően a katolikus egyház megrendelésére – a közös produkciók, az idő előrehaladtával egyre nagyobb szereplőgárdát (mozdulatkórust) felvonultatva. Volt olyan

előadás, amelyben ezer szereplő vett részt. Mindeközben Dienes – olyan prominens egyházi személyek támogatásával, mint Bangha páter – elérte, hogy az állam is elismerje orkesztikai iskoláit.

Az eucharisztikus világkongresszus alkalmával a Zeneakadémián a *Mária, a megváltás anyja* című misztériumjátékot mutatták be, amelyet Dienes a legjobb ilyen művének tartott. November 3-án pedig – soha jobb pillanatban – jött *Az Est* által irredenta táncjátéknak titulált *Patrona Hungariae* premierje. Következzék az *Uj Magyarság* beszámolója: „Csütörtökön a zeneművészeti főiskola nagytermében Dienes Valéria növendékeivel egy misztériumot mutatott be a magyar történelem és a magyar Mária-kultusz tükrében. [...] A négyrészből álló kórusdráma a csodaszarvas legendájával kezdődött, majd a honfoglalás emlékéit idézte és végigmenve a történelem nagy eseményein, kereste azokat a találkozásokat, amikor a nemzeti felbuzdulás a Mária-kultusz jegyében a bensőséges vallásos hit szárnyain a legnagyobb tespedtségből is felemelkedéshez segítette a magyart.”

Az előadás kétségtelen sztárja Imrédy Andrea, a miniszterelnök Imrédy Béla kislánya volt, aki a szétszaggatott Magyarországot újjáteremtő, rózsaszín ruhás angyalok egyikeként lépett színpadra (képünkön jobbra). „[E]gyéni gráciája már az előző jelenetekben is feltűnt. A Felvidék jelképes visszaforrasztását, amely szerdán vált boldog valósággá, a közönség forró lelkesedéssel ünnepelte és szeretettel gyönyörködött a kis Imrédy Andrea kedves, filigrán alakjában” – írta a *Budapesti Hírlap*. 2011-ben az akkor nyolcvankét éves, Münchenben élő Andrea már arról beszélt a *Magyar Nemzetnek*, hogy Budapesten járva

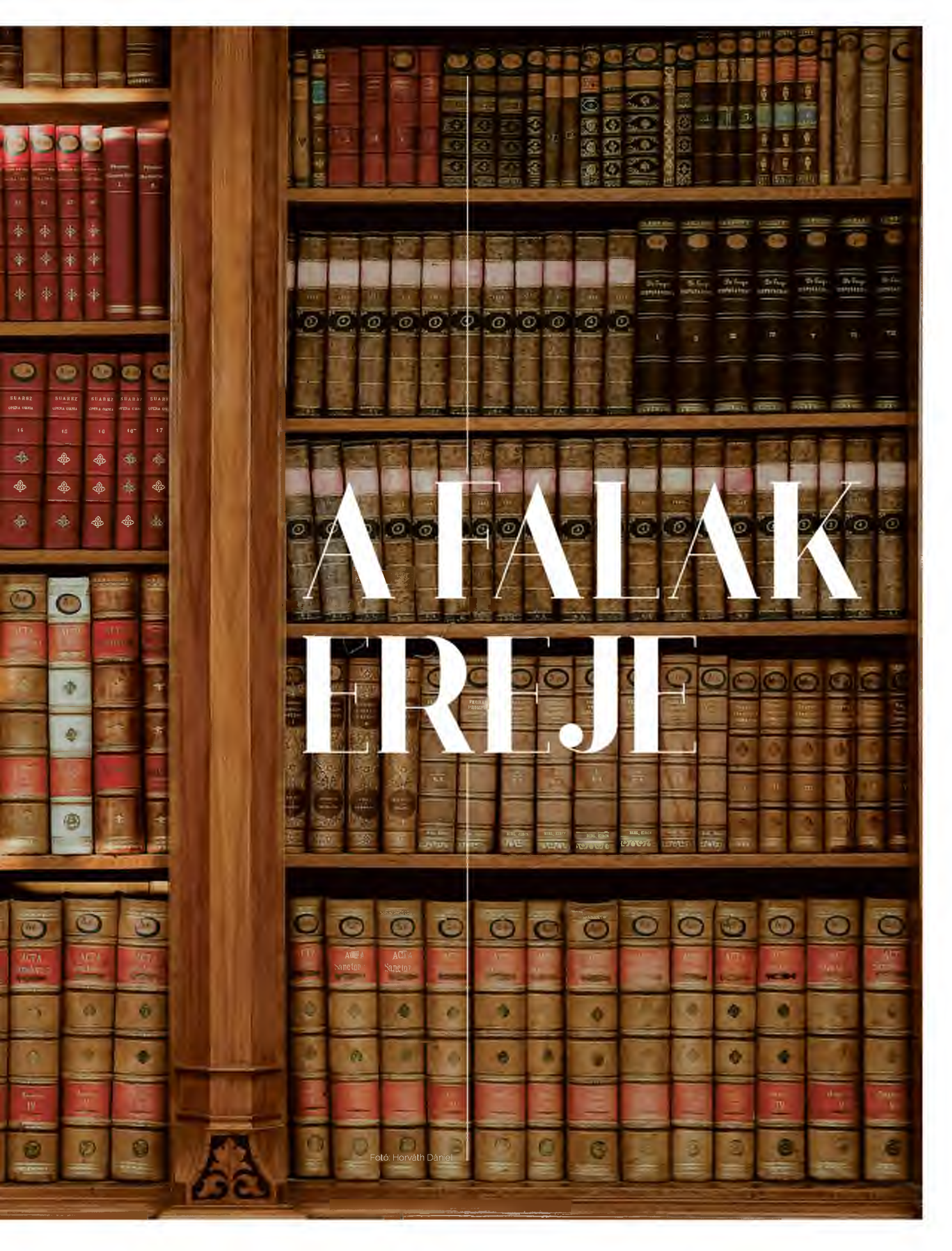

mindig ambivalens érzések fogják el a Zeneakadémia láttán, ugyanis gyerekkori sikere helyszínén mondták ki édesapjára hét évvel később a halálos ítéletet.

Dienes és Bárdos utolsó misztériumjátéka az 1942-ben bemutatott *Boldog Margit* volt. Az orkesztkát az ötvenes évek elején betiltották, Dienes ezután a vallásfilozófia felé fordult. 1978-ban, százévesen hunyt el, nem sokkal korábban Vitányi Iván készített vele televíziós interjút. Azzal, hogy szellemi frissességét megőrizte, keveset mondunk. Mint kifejtette, az egy dolog, hogy az organizmus megöregszik, ám „az eszmélet tovább

dolgozik. Az megcsinálja a magátét, és tovább is érdeklődik a világ, a mindenség, a test, a lélek, a múlt, a jövő, az evolúció iránt. Mindent tudomásul igyekeznek venni, ami történik. [...] Nézze, énbennem még mindig valami fejlődik, ebben a kilencvenhatodik esztendőben is; van még mondanivalóm”. ■

A FALAK FELJE

Fotó: Horváth Dániel